

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законів України
щодо підвищення соціального захисту дітей та молоді"

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту акта

Законом України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" передбачено, що держава, враховуючи вартість прожиткового мінімуму та виходячи з реальних можливостей бюджету, підвищує розміри допомоги сім'ям на неповнолітніх дітей та інших видів матеріального забезпечення молоді, яка отримує професійну (професійно-технічну), фахову передвищу, вищу освіту у відповідних закладах освіти.

Разом з цим, у порушення Конституції України Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" продовжена негативна практика щодо затвердження прожиткових мінімуму у значно менших розмірах від їх фактичних розмірів.

Так, Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць затверджено на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2020 року - 2027 гривень, з 1 липня - **2118 гривень**, з 1 грудня - 2189 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2020 року - 1779 гривень, з 1 липня - **1859 гривень**, з 1 грудня - 1921 гривня;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2020 року - 2218 гривень, з 1 липня - **2318 гривень**, з 1 грудня - 2395 гривень;

працевдатних осіб: з 1 січня 2020 року - 2102 гривні, з 1 липня - **2197 гривень**, з 1 грудня - 2270 гривень;

осіб, які втратили працевдатність: з 1 січня 2020 року - **1638 гривень**, з 1 липня - 1712 гривень, з 1 грудня - **1769 гривень**.

Затверджений у Законі України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" прожитковий мінімум на одну особу та для основних соціальних і демографічних груп населення, як і в поточному 2020 році, так і в попередні роки, є значно нижчим від фактичного прожиткового мінімуму, тобто реальної вартісної величини наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, що забезпечують нормальне функціонування організму людини, збереження її здоров'я, задовольняють основні соціальні і культурні потреби особистості.

Міністерство соціальної політики України відповідно до статті 5 Закону України "Про прожитковий мінімум" повідомляє, що фактичний розмір прожиткового мінімуму у цінах **липня 2020 року** у розрахунку на місяць на одну особу становив 3 895 грн (з урахуванням суми обов'язкових платежів – **4 466 грн**), для дітей віком до 6 років – **3 620 грн**, для дітей віком від 6 до 18 років – **4 435 грн**, для працевдатних осіб – 4 068 грн (з урахуванням суми

обов'язкових платежів – **5 054 грн**), для осіб, які втратили працездатність, – **3 267 гривень**.

У середньому за 2020 рік відсотки затверджених прожиткових мінімумів до фактичних розмірів будуть ще меншими у зв'язку з очікуваним підвищенням цін на споживчі товари і послуги.

Тобто розмір прожиткового мінімуму, встановлений у Держбюджеті з 1 липня 2020 року, значно менший від фактичного прожиткового мінімуму, обрахованого у цінах липня 2020 року – у майже 2 рази.

Разом з зазначеним, раніше Законами України було передбачено, що розміри стипендій затверджуються на рівні прожиткового мінімуму та підвищуються для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також для осіб, на яких розповсюджується Закон України "Про престижність шахтарської праці". У порушення статті 22 Конституції України такі норми були вилучені із законодавства і право визначення розміру стипендій було передано Кабінету Міністрів України.

Більшість студентів (курсантів, учнів) потребують державної соціальної підтримки, оскільки в нинішніх умовах стрімкого зниження рівня життя стипендія для них є основним або єдиним джерелом існування. Не маючи такої підтримки, частина талановитої молоді буде вимушена припинити навчання з матеріальних причин.

2. Цілі і завдання прийняття проекту акта

Законопроектом передбачено підвищення соціального захисту дітей та молоді шляхом підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Підтримуючи соціальну спрямованість законопроекту реєстр. № 3042а, яким передбачено, що матеріальне забезпечення, включаючи стипендії учнівської та студентської молоді, яка перебуває на повному державному забезпеченні, встановлюється Кабінетом Міністрів України на рівні не менше фактичного прожиткового мінімуму, альтернативним законопроектом передбачена більша деталізація та градація підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій не тільки до рівня фактичного розміру прожиткового мінімуму (як пропонує основний законопроект), а додатково в низці випадків до 150 відсотків фактичного розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також для осіб, на яких розповсюджується Закон України "Про престижність шахтарської праці". Альтернативним законопроектом пропонується:

- механізм індексації (підвищення) стипендій та допомоги сім'ям на неповнолітніх дітей в залежності від фактичного прожиткового мінімуму:

Держава, враховуючи вартість фактичного прожиткового мінімуму підвищує розміри допомоги сім'ям на неповнолітніх дітей, стипендій (академічних стипендій, соціальних стипендій та інших видів стипендій) та інших видів матеріального забезпечення молоді, яка отримує професійну (професійно-технічну), фахову передвищу, вищу освіту у відповідних закладах освіти.

- для студентів ВУЗів, для молоді, яка отримує професійну (професійно-технічну), фахову передвищу освіту, яким передбачено, що розмір академічної та соціальної стипендій, порядок їх призначення і виплати встановлюються Кабінетом Міністрів України, при цьому, розмір:

мінімальної академічної стипендії не може бути меншим фактичного розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць,

мінімальної соціальної стипендії не може бути меншим 150 відсотків фактичного розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць,

інших видів матеріального забезпечення не може бути меншим розміру фактичного розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць;

- розміри стипендій затверджуються на рівні не менше 150 відсотків фактичного прожиткового мінімуму та підвищуються для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також для осіб, на яких розповсюджується Закон України "Про престижність шахтарської праці".

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання.

У цій сфері правового регулювання діють Конституція України; Закони України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні"; "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи"; "Про підвищення престижності шахтарської праці"; "Про вищу освіту".

Прийняття законопроекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення проект не потребує видатків із Держаного бюджету України.

Разом з тим, реалізація проекту потребуватиме додаткових фінансових витрат у майбутньому. У зв'язку з цим Прикінцевими положеннями проекту Кабінету Міністрів доручається невідкладно подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік", необхідних для реалізації цього Закону.

Реалізацію законопроекту можливо здійснити шляхом перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2020 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок перегляду макроекономічних параметрів розрахунку показників бюджету, зокрема, темпів споживчої інфляції та величини обмінного валютного курсу (відповідно до пропозицій до проекту Державного бюджету України на 2020 рік від депутатської фракції Політичної партії "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ" у Верховній Раді України).

6. Прогноз соціально-економічних наслідків прийняття проекту

Прийняття даного законопроекту сприятиме підвищенню рівня соціального захисту молоді, яка отримує професійну (професійно-технічну), фахову передвищу, вищу освіту у відповідних закладах освіти.

Народний депутат України

Королевська Н.Ю.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280040978700
Дійсний до: 28.08.2022 13:23:42

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2020/158620 від 15.09.2020

197303